

Figur 1. Roskarlen är numera ytterst sällsynt längs Österbottens kust. Foto: Aarne Lahti.

Inventering av fågelfaunan i Larsmo skärgård år 2019

RALF WISTBACKA, BENJAMIN GRANHOLM,
FILIP LILJEQVIST & ÅKE JÅFS

Bakgrund

Längs Österbottens kust bedrivs seriös övervakning av skärgårdsfåglarna på Valsörarna, i Karleby samt i Larsmo skärgård. Inventeringen har gjorts av miljövårdsnämnden i Larsmo kommun samt Jakobstadsnejdens Natur (JNN). Resultaten har dokumenterats i rapporten "Fågelskärgården i Larsmo 1990–2013" (Jakobsson & Wistbacka 2015) samt i en arbetsrapport för år 2016 (Granholt m.fl. 2016). Undersökningen ingår i den nationella övervakningen av skärgårdsfåglar, som administreras av Forststyrelsen och BirdLife.

Inventeringsmetodik och inventerare

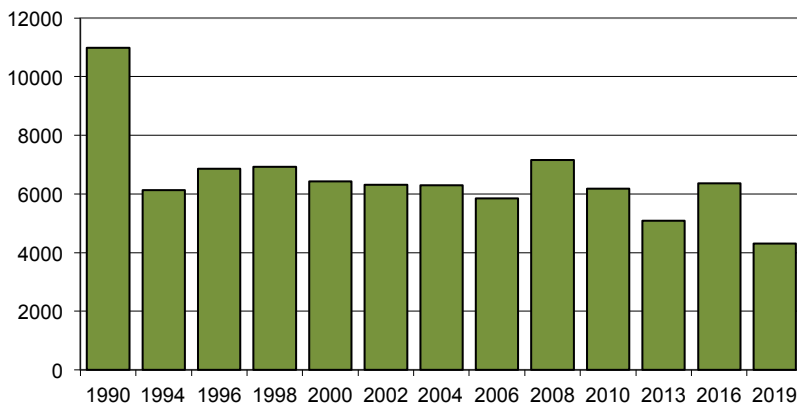
Den trettonde inventeringen av fågelskären i Larsmo skärgård gjordes under perioden 16.5–30.6.2019. Inventeringstidpunkterna anpassades till det blåsiga vädret och

Inventeringen gjordes i samarbete med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, miljönämnden i Larsmo kommun, Forststyrelsen och BirdLife Finland. Vi tackar Svensk-Österbottniska Samfundet för ekonomiskt understöd. Inventeringen sköttes av Benjamin Granholm (Eugmo by) samt Ralf Wistbacka, Åke Jåfs och Filip Liljeqvist (Larsmo by). I projektet deltog också Rune Jakobsson. År 2019 inventerades nästan hälften, det vill säga 31 fågelskär, två gånger. Inventeringar i mitten av maj gjordes på 42 holmar för att grundligt kunna inventera grågås genom boletning. Genom att två inventerare gick igenom holmarna kunde vi göra en systematisk boletning på en mycket kort tid. På alla övriga skär söktes även bon av grågås i juni och vi bedömde huruvida ruvningen lyckats eller ej. Resultaten utvärderas i förhållande till Jakobsson & Wistbacka (2015) samt Granholm m.fl. (2016). Som referensområden används de inventeringar av Jakobstad och Torsö skärgårdar som JNN gjort fram till år 2015 (Anon. 2015 a,b) samt en inventering av fågelfaunan i Larsmo-Öjasjön gjord av BirdLife Mellersta Österbotten r.f. år 2016 (Anon. 2016). I fråga om fåglarnas hotkategori hänvisas till den senaste rödlistan från 2019 (Hyvärinen m.fl. 2019). För Valsörarnas del hänvisas till inventeringen från år 2018 (Wistbacka m.fl. 2018).

Resultat

Totala antalet par 1990–2019

Det totala antalet par år 2019 var 4 314. År 2016 var antalet par 6 357, vilket innebär att antalet par minskat med 2 043. Parantalet var på den lägsta nivå som noterats

Figur 3. Det totala antalet häckande par 1990–2019.

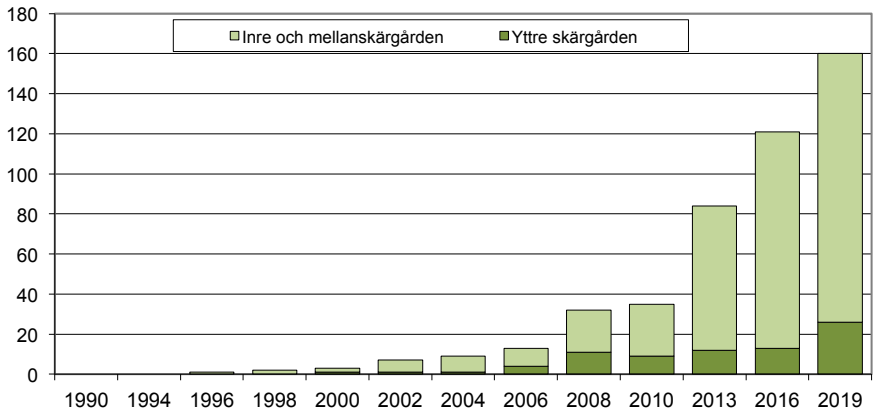
sedan inventeringarna inleddes 1990 (fig. 3). Nedgången var i samma storleksordning i den inre och yttre skärgården. I den inre skärgården noterades 3 273 par och i den yttre skärgården noterades 1 041 par. Även på Valsörarna har en nedgång skett men den inleddes först år 2006. För att belysa utvecklingen beskrivs i det följande beståndsutvecklingen för ett antal typiska fågelskärsarter.

Skäggdopping 22 par: Det högsta antalet par som hittats sedan inventeringarna inleddes var 77 år 2016. Det näst högsta (70 par) noterades år 2000. År 2019 skedde en drastisk nedgång och det klart lägsta antalet någonsin noterades. År 2013 räknades visserligen endast 35 par men NW om strandängen på Rönnskäret hittade Rune Jakobsson en koloni av skäggdopping med 27 par, som förbisettes vid inventeringen p.g.a. oklara områdesgränser. De bästa kolonierna har tidigare funnits vid Rönnskäret och Tamgrundet men där förekom år 2019 endast en handfull par. Vid boletning i södra skärgården hittades endast ett bo – med en död skäggdopping i. Utgående från inventeringarna av sjöfågelkullar hade merparten av de häckande skäggdoppingarna lagt nya kullar efter högvattnet i slutet av maj. Under perioden 1993–2016 var beståndet av skäggdopping i Larsmo-Öjasjön stabilt, men inga inventeringar har gjorts efter år 2016. Skäggdoppingen klassas som nära hotad (NT).

Storskarv 3 par: På en holme i den södra skärgården hittades 3 tomma bon invid klippor som färgats vita av riklig spillning. En adult fågel sågs i närheten. Det förblir oklart vad som förorsakat att bona var tomma. Alltnog torde detta vara det första kända häckningsförsöket i kommunen.

Knölsvan 14 par: Arten har fått konkurrens om utrymmet i skärgården av sångsvanen men i vissa fall kan samvaron förlöpa utan våldsamma revirstrider. På Kärleksgrundet (0,4 ha) i Pörkenäs häckade nämligen ett par sångsvanar och knölsvanar samtidigt med lyckat resultat år 2018. Inga knölsvanar hittades på övriga skär detta år. Merparten av både sång- och knölsvanar häckar i inner- eller mellanskärgård.

Sångsvan 13 par: År 2013 och 2016 räknades 11 par. På övriga skär hittades ett par sångsvanar detta år och sångsvan förekommer numera i så gott som alla småvatten i Larsmo. Arten har ökat märkbart i Larsmo-Öjasjön där 82 häckande par hittades år 2016.

Figur 4. Antalet häckande par av grågås på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

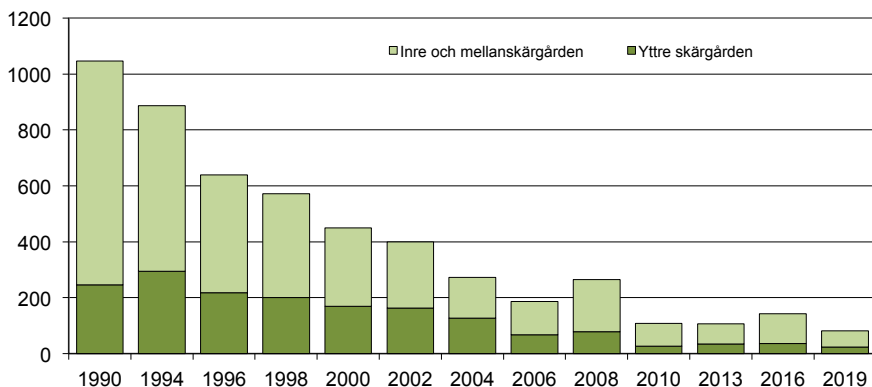
Grågås 160 par: Den första häckningen på fågelskären noterades år 1996. År 2013 hittades 84 par och år 2016 121 par. Arten fortsätter att öka även i den yttre skärgården (fig. 4). De flesta paren häckar i den södra skärgården. På en holme hittades hela 26 bon år 2016 men nu var gässen mera jämnt utspridda och det maximala antalet par på en holme var 14. Totalt sågs 188 icke häckande grågäss främst i den södra skärgården den 17–19.5. Gåsbete på strandängar håller på att bli en ekologisk faktor som bör beaktas bland annat vid planering av strandbete. Grågåsen har överlag ökat i Jakobstadsnejden. På Valsörarna har antalet par inte ökat i samma omfattning som i Larsmo.

Kanadagås 3 par: Förekomsten var lägre än tidigare. År 2013 hittades 7 par och år 2016 8 par.

Vitkindad gås 25 par: 19 par häckade i inner- och mellanskärgård och 6 par häckade i den yttre skärgården. År 2016 hittades 11 par och år 2013 hittades 3 par. Arten saknades år 2010 men 2 par häckade år 2008. Den 19.5. 2019 såg 170 rastande/översomrande vitkindade gäss på Rödhällan. Ännu den 24.6 sågs åtminstone 110 st. Arten har ökat i hela Jakobstadsnejden samt även på Valsörarna.

Simänder: Inledningsvis gjordes inventeringarna i Larsmo i början av juni, vilket innebar att vi inte sökte bon av simänder. Från och med år 2013 inventerades kring hälften av fågelskären i slutet av maj och bofynden av simänder ökade. Antalet par ökade överlag inte. Vi har valt att inte utvärdera utvecklingstrenderna för sim-

änderna. De vanligaste har varit gräsand, stjärtand och kricka med kring 10 par. Bläsanden (VU) har varit mer sällsynt och år 2019 hittades endast 2 par. Mest oroande är utvecklingen hos stjärtanden. År 2013 hittades 6 par i samband med grågås-inventeringen och år 2016 7 par. År 2019 hittades endast 1 par! I Larsmo-Öjasjön hittades likaså endast 1 par år 2016. Stjärtanden är nu klassad som starkt hotad (EN).

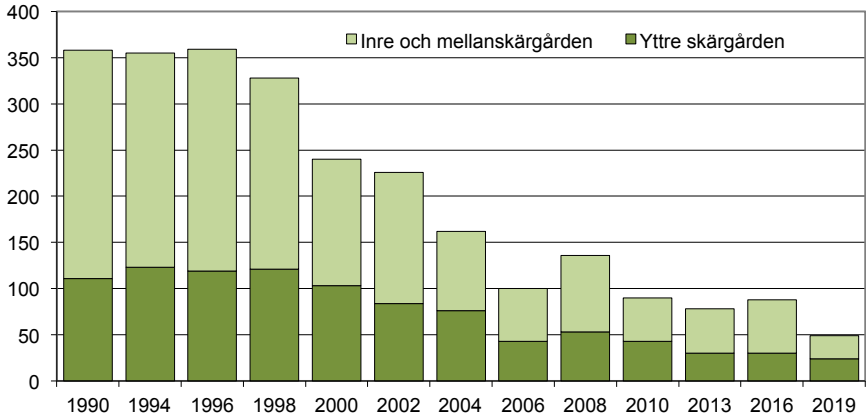
Figur 5. Antalet häckande par av vagg på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Vigg 81 par: År 2016 142 par och år 2013 106 par. Den svaga återhämtningen som skedde 2013–2016 avbröts tyvärr. Antalet par minskade märkbart jämfört med 2016 och var på den lägsta nivå som hittills noterats (fig. 5). Vid Hällgrund har arten blivit något vanligare efter år 2010 och i Jakobstad har beståndet varit stabilt sedan 1990-talet. I Larsmosjön hade beståndet kollapsat från 149 par år 1993 till 31 par år 2016. Även på Valsörarna minskade antalet par av vigg mellan 2015 och 2018. Vigg är numera klassad som starkt hotad (EN).

Svärta 0 par: Arten förekom tidigare främst i den yttre skärgården men är nu försvunnen. Ännu år 2008 observerades 49 par i hela skärgården. År 2001 sågs 248 par och år 1994 hela 381 par. På Valsörarna finns ett bestånd kvar men antalet par minskar. Svärtan är numera klassad som sårbar (VU).

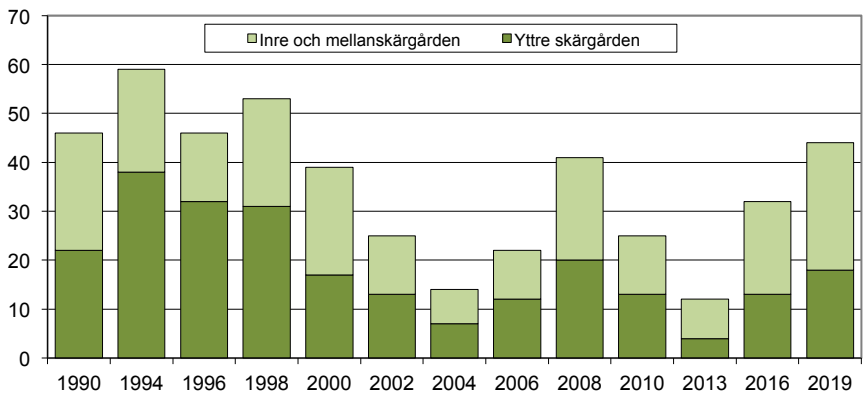
Ejder 0 par: Ingen häckning noterades detta år. Har minskat i Östersjön och räknas nu som starkt hotad (EN).

Knipa 27 par: Har ökat i antal efter att 53 skrakholkar och 25 knipholkar satts upp på fågelskären. Alla observationer utom fem avser knipor ruvande i holkar på fågelskär. År 2016 hittades 14 par i holkar på fågelskär. Tidigare fanns holkar enbart på Skallögrynnan och på Rippgrundet-Surran. År 2013 sågs endast 4 par.

Figur 6. Antalet häckande par av småskrake på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Småskrake 49 par: Det lägsta antalet par som noterats efter det att undersökningen inleddes (fig. 6). År 2016 sågs 88 par och år 2013 sågs 78 par. På Valsörarna har förekomsten varit låg men stabil på 2000-talet. Klassad som nära hotad (NT).

Figur 7. Antalet häckande par av storskrake på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Storskrake 44 par: Storskraken har fortsättningsvis gynnats av holprojektet (fig. 7). 27 av paren hittades tack vare projektholkarna. Uppsättning av holkar verkar vara en bra skyddsmetod! 19 par av 32 noterades i holkar på fågelskär år 2016. År 2013 sågs totalt endast 12 par. Klassad som nära hotad (NT).

Trana: Häckande tranor påträffades på tre fågelskär. Eftersom en del tranor kan specialisera sig på att äta fågelägg är det synnerligen oroväckande att ett par etablerat sig på Sandgrundet, som är ett av de bästa fågelskären i den södra skärgården.

Strandskata 25 par: Det högsta antalet som noterats sedan inventeringarna inleddes. I den södra skärgården sågs en liten flock på 3 icke häckande strandskator. På Valsörarna är beståndet stabilt.

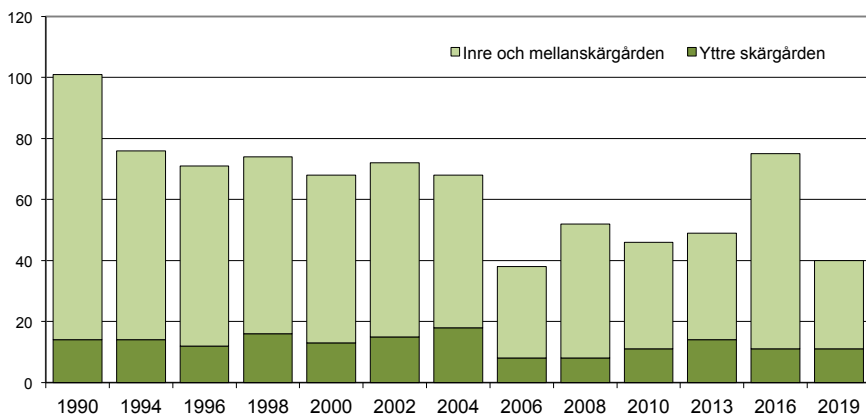
Större strandpipare: Två stationära fåglar sågs i juni men inga häckningar noterades.

Tofsvipa 5 par: Det högsta antal som noterats är 6 par år 2013. Saknades helt år 2010. Fyra av paren fanns på betade strandängar. Arten har kanske ökat något i hela landet på senare år.

Brushane 0 par: Arten saknades för tredje inventeringen i rad på fågelskären. Tre adulta fåglar sågs på Märagrund 16.6 men de var förmodligen på flyttning. Vid Bredviken i Öjasjön häckade 4 par år 2016 på en betad strandäng. Kanske brushanen kan återvända också till Larsmo skärgård, men den är numera klassad som akut hotad (CR).

Enkelbeckasin 1 par: Endast 1 par sågs år 2019. Som mest har 11 par noterats (2016). Klassad som nära hotad (NT).

Storspov 8 par: Antalet par var rätt lågt år 2019 men ingen klar utvecklingstrend kan ses. Det vore intressant att undersöka storspovens kläckningsframgång och ungpåproduktion på strandängarna. Storspovar med ungar sågs inte på ett enda skär i juni, vilket kanske kan bero på att högvattnet i maj dräckt bona. På fågelskären på Valsörarna häckar inte längre någon storspov. Storspoven är klassad som nära hotad (NT).

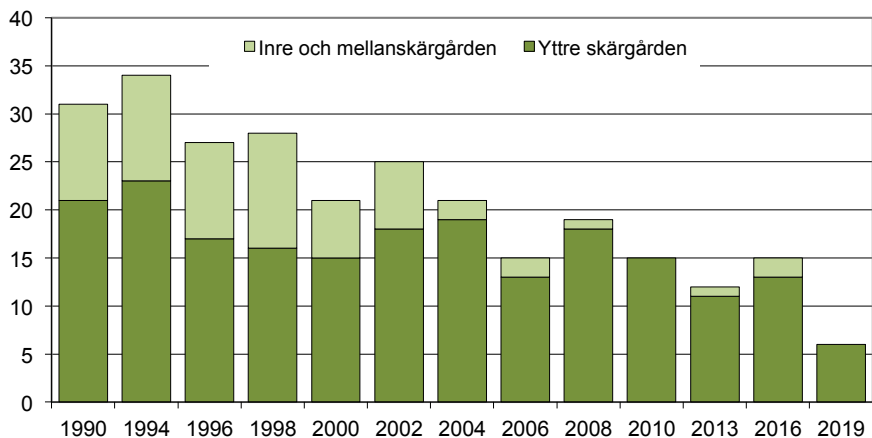
Figur 8. Antalet häckande par av rödbena på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Rödbena 40 par: År 2016 hittades 75 par, vilket är det största antalet som noterats under 2000-talet. År 2019 hade beståndet återgått till den nivå som rått sedan 2006 (fig. 8). Vid Bastugrundet-Remsan observerades 8 par 2016. Även år 2019 uppvisade holmen den bästa förekomsten med 5 par. År 2013 sågs 49 par. Även på Valsörarna har beståndet minskat men förekomsten har varit stabil 2015–2018. Klassad som nära hotad (NT).

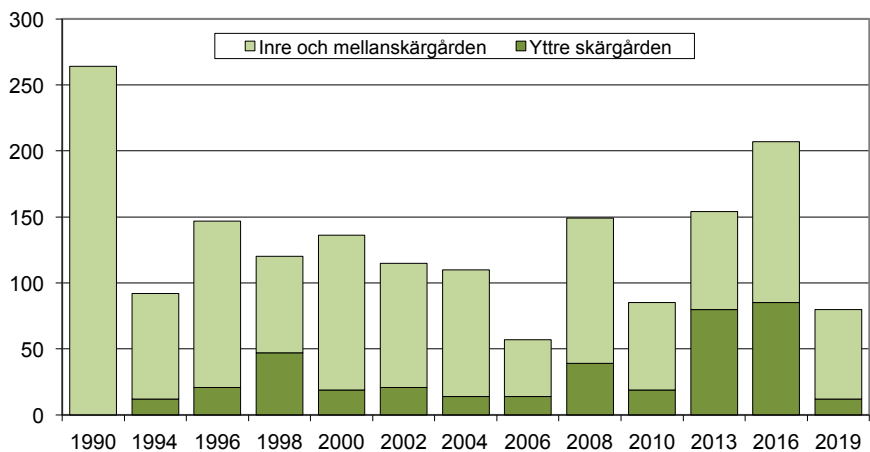
Drillsnäppa 14 par: Rätt lågt antal. Antalet par var 25 år 2016 och 16 år 2013. Beståndets storlek varierar och ingen distinkt utvecklingstrend kan ses. På fågelskären på Valsörarna häckar drillsnäppan inte.

Roskarl 6 par: År 2016 hittades 15 par och en svag ökning jämfört med 2013 (12 par) hade skett. Två par hittades då i den inre skärgården. År 2019 hade beståndet kollapsat och endast 6 par hittades (fig. 9). I Jakobstad och vid Hällgrund har beståndet stabiliserat sig under 2000-talet. År 2019 hittades 7 par enbart på holmarna kring Hällgrund, vilket ungefär motsvarar beståndet på Valsörarna år 2018 (10 par). Arten är klassad som starkt hotad (EN).

Kustlabb: Totalt 3 häckande par påträffades i hela skärgården. Av dessa hittades 1 par på ett fågelskär.

Figur 9. Antalet häckande par av roskarl på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Figur 10. Antalet häckande par av dvärgmåås på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Dvärgmåås 80 par: År 2016 var förekomsten glädjande riklig. 207 par var det största antalet som noterats sedan inventeringarna inleddes år 1990. Nu var förekomsten tydligt lägre (fig. 10). År 2013 räknades 154 par. Dvärgmåsen har ökat något även i Torsö skärgård och i Jakobstad men arten har nästan försvunnit från Larsmo-Öjajsön. Dvärgmåsen har koloniserat Valsörarna år 2015 och år 2018 hittades 21 bon.

Skrattmås 2089 par: År 2016 räknades 2435 par och år 2013 2300 par. De största kolonierna fanns i den södra skärgården på Tamgrundet (900 par) och på Märgrundet (455 par). Efter år 1996 förefaller beståndet vara rätt stabilt. Skrattmåsen har ökat i Torsö skärgård men inte i Jakobstad. Den är fortsatt talrik i Larsmo-Öjasjön, där den återhämtat sig efter nedgången på 1990-talet. På Valsörarna noterades år 2018 drygt 300 par. Klassad som sårbar (VU). År 2019 var ungproduktionen dålig i Larsmo på grund av översvämningen i maj. I Torsö skärgård har man observerat att ungproduktionen i medelstora kolonier på ca 100–200 par regelbundet uteblir, förmodligen på grund av predation från bl.a. gråtrut och havsörn. Det vore motiverat med en studie av skrattmåsens ungproduktion längs Österbottens kust.

Fiskmås 1 095 par: År 2016 räknades 2220 par d.v.s. det högsta antal som noterats och antalet hade nu minskat med hälften! År 2013 räknades 1 465 par. Fiskmåsen har ökat något i Jakobstad men inte i Torsö skärgård. Arten har gått tillbaka i Larsmo-Öjasjön. Fiskmåsen är den vanligaste rastande måsfågeln i Fäbodaviken på sensommaren och den viktigaste orsaken till de stora mängderna måsfåglar torde vara att Finlands största pälsfarmområde (Vallan) finns i närheten. Måne en del av de rastande fiskmåsarerna härrör från Larsmo? Det häckande beståndet kan ha påverkats negativt av att pälsfarmerna vid Vallan i Jakobstad under vår och försommar varit avstängda med nät sedan år 2014. Inventeringar av skärgårdsfåglar i Jakobstad och vid Torsön kan påvisa om en nedgång skett även i andra närliggande områden. På Valsörarna har en markant nedgång skett efter år 2008.

Silltrut 18 par: Silltruten ökade något jämfört med år 2016 och paren fanns utspridda över hela skärgården. År 2013 sågs 11 par och år 2016 sågs 16 par. Den är fortfarande mycket sällsynt jämfört med Jakobstad, Torsö skärgård och Karleby. På Valsörarna hittades endast 23 par år 2018. Klassad som starkt hotad (EN).

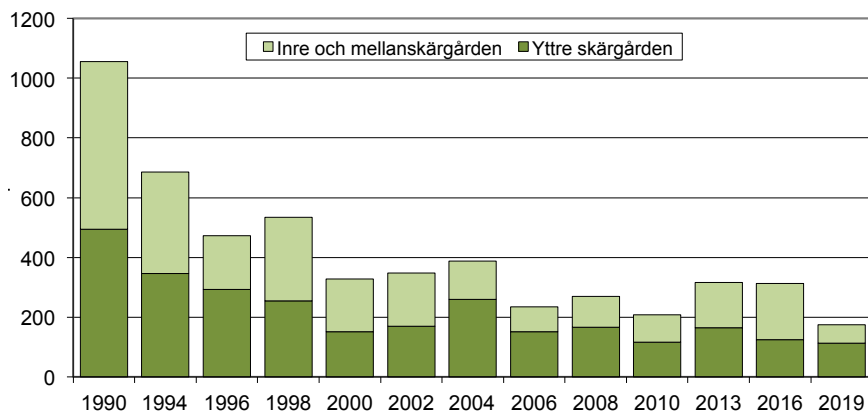
Gråtrut 92 par: En nedgång har skett jämfört med år 2016 då 131 par räknades och år 2013 då 102 par räknades. Gråtruten är mycket fåtalig i jämförelse med bestånden i Karleby, Jakobstad, Torsönejden och Valsörarna. Gråtruten klassas numera som sårbar (VU).

Havstrut 4 par: Normalt antal. Ett par häckar i mellanskärgård och de övriga i den

yttre skärgården. På Valsörarna fanns år 2018 14 par. Havstruten klassas numera som sårbar (VU).

Skräntärna 4 par: 4 par är det högsta antalet som noterats efter det att undersökningarna inleddes. År 2016 konstaterades bara ett par i den södra skärgården. År 2013 sågs 3 par.

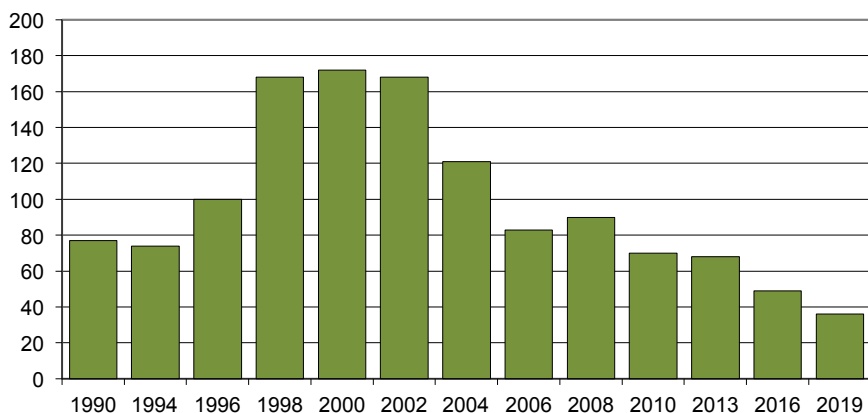
Fisktärna 58 par: Högt antal för 2000-talet. År 2016 sågs 65 par och år 2013 sågs 38 par.

Figur 11. Antalet häckande par av silvertärna på fågelskären i Larmsö 1990–2019.

Silvertärna 174 par: Efter de relativt goda åren 2013 (316 par) och 2016 (313 par) sjönk antalet till den lägsta nivå som noterats (fig. 11), detta trots att en del nya fågelskälar där silvertärna förekommer ingår i kalkylen. Det ser inte ut som om silvertärnan kommer att återhämta sig från nedgången på 1990-talet. På Valsörarna har artens nedgång varit betydligt mer moderat.

Tobisgrissla 36 par: Det lägsta noterade antalet sedan inventeringen inleddes år 1990 (fig. 12). För holmar med tobisgrissla tillämpades år 2019 de korrektionsfaktorer som Hildén (1994) publicerat. Minskningen beror till största delen på att alla kolonier förutom den på Kallan (16 par) är mer eller mindre tomma. Totalt hittades 68 par vid inventeringen år 2013 och 49 par år 2016. Klassad som sårbar (VU).

Figur 12. Antalet häckande par av tobisgrissla på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Tättingar: Vid inventeringarna fokuseras i första hand på arter som förekommer på strandängar, hedar, klippor och andra öppna miljöer.

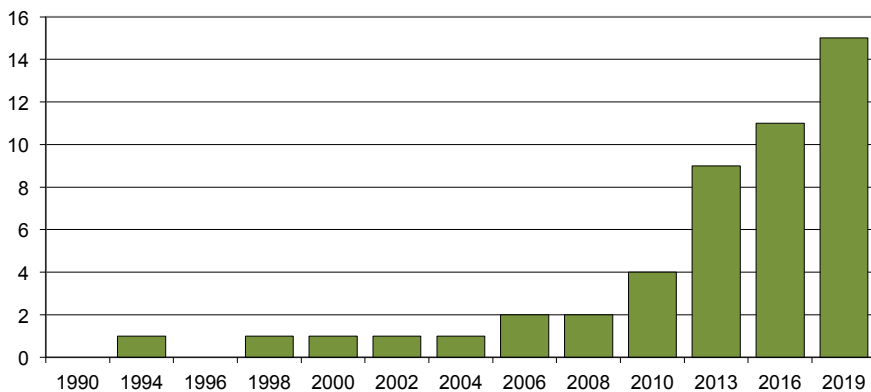
Ängspiplärka 6 par: Rätt litet antal. Beståndet klassas numera som livskraftigt (LC).

Skärpiplärka 15 par: År 2016 sågs 11 par, 2013 sågs 9 par och år 2010 sågs 4 par (fig. 13). Förekommer främst i den norra delen av skärgården men i takt med ökningen ses den även i den södra skärgården. Häckar även invid Torsö. Skärpiplärkan hade etablerat sig på Valsörarna redan på 1960-talet och antalet par var år 2018 hela 28.

Sädesärla 43 par: År 2016 sågs 78 par. Klassas som nära hotad (NT).

Stenskvätta 6 par: År 2016 sågs 12 par. Beståndet klassas numera som livskraftigt (LC).

Kråka 15 par: Rätt högt antal och flertalet observationer avser kråka vid bo. Den 18.5 sågs en flock på 6 icke häckande kråkor vid Rönnskäret. Detta är en sällsynt observation under inventeringarna.

Figur 13. Antalet häckande par av skärpiplärka på fågelskären i Larsmo 1990–2019.

Störningar på fågelskären

Störningar på fågelskären är en faktor som bedömts kunna vara en betydande orsak till att fågelfaunan i Larsmo skärgård minskat. Jägarna i Larsmo och Eugmo byar bedriver fortfarande en intensiv jakt på mårddhund och mink. År 2016–2018 fångades 45, 72 och 83 d.v.s. totalt 200 mårddhundar samt 77, 106 och 106 d.v.s. totalt 289 minkar! Utan denna fångst skulle fågelskären säkerligen fungera mycket sämre. Trots den stora fångstansträngningen kunde en mink förstöra häckningen på Skallogrynnan i Eugmo sommaren 2019. I skärgården utförs även fångst av mård, vilket förhoppningsvis gynnar de holkhäckande storskrakarna och kniporna. I övrigt noterades havsörn och brun kärnhök bl.a. i skrattnåskolonin på Tamgrundet. Även en utter besökte kolonin och dess födoval i skärgården borde nog klarläggas. En trana sågs i fiskmåskolonin på Märgrundet i juni 2016 och då antalet häckande par på övriga fågelskär var 3 år 2019 finns det skäl att utvärdera tranornas effekt på de häckande fåglarna. Noterbart är att predatorfiskmåsar sågs på Skallogrynnan år 2016. De plundrade flera bon av silvertärna och även drillsnäppans bo. Fiskmåsens inverkan på häckningsframgången hos vadare och tärnor på fågelskär vore kanske värd en studie? Risken finns att också predatorgråtrutar förekommer på fågelskären.

Med tanke på mängden potentiella predatorer kan det förefalla som ett mirakel att det på fågelskären överhuvudtaget produceras flygga ungar. År 2019 gjordes tyvärr ingen översiktlig kartering av häckningsframgången på fågelskären i Larsmo. JNN utförde likväl för tredje året i rad karteringar av sjöfågelkullar längs två stadigvarande rutter; en i Larsmo by och en i Eugmo by. Rutterna går genom inner-, mel-

lan- och ytterskärgård och räknades två gånger per år. För tidigt häckande arter görs räkningen i juli och för sent häckande arter i augusti. En utvärdering av resultaten är under beredning.

Strandbete och stare

Staren har återhämtat sig i Finland och detta gäller på basis av JNN:s holkprojekt även för Jakobstadsnejden. Sommaren 2016 noterades en häckning för första gången på ett fågelskärr. En kull fanns i en Anti-Skatstarholk på Rödhällan, där strandbete förekommit sedan år 1994. År 2019 hade vi satt ut 18 Anti-Skatstarholkar och i dessa hittades 2+2+1 starhäckningar på tre betade fågelskärr. Det kan finnas en möjlighet att etablera ett bestånd av stare på fågelskärr. Härvid vore det mycket intressant att studera ungproduktionen i denna miljö.

I övrigt noterades att får sätts ut mycket tidigt på fågelskärr, redan i början av juni. Betestrycket har synbarligen beräknats utgående från att enbart får utför bete på skärr. På en del holmar var betestrycket mycket hårt och det verkade vara svårt för fåglarna att hitta platser att gömma sina bon. Mest tydligt var detta på Rödhällan där ingen skyddande vegetation fanns i maj och inte heller i juni–juli. På denna holme konkurrerar de vitkindade gässen om betet och den 19.5 2019 sågs 170 rastande/översomrande vitkindade gäss på ön. Den 20.7 sågs också en stor eskader med adulta och juvenila grågäss vid holmen. Betestrycket är så hårt att delar av strandängen uppvisar tecken på erosion och de vassbestånd där dvärgmåsen tidigare häckade är nu borta (fig. 14). Inga bon av simänder hittades och endast 2 par vigg sågs vid holmen. De blomsterängar som tidigare fanns i alskogen var nu borta. Tydligt är att öns natur skulle må gott av ett minskat betestryck. Det kunde vara skäl att utvärdera läget på alla holmar med strandbete för att säkerställa att betet gynnar biodiversiteten.

Sammanfattning

Antalet par i alla artgrupper har minskat mellan år 2016 och 2019. Nedgången i fråga om sjöfåglarna uppgick till 103 par och berodde främst på att vigg och småskrake minskat. Grågås och vitkindad gås hade ökat och detta medför att det totala antalet sjöfågelpar inte minskade så drastiskt. Antalet häckande par av vadare hade minskat med 60 och merparten av detta berodde på att rödbena och drillsnäppa minskat. Antalet par var, i likhet med sjöfåglarna, nu på den nivå som rått sedan år 2006. Nedgången i fråga om antalet häckande par av måsfåglar var hela 1 782 par

Figur 14. Den lundartade vegetationen som i början av 1990-talet fanns i skogarna på Rödhällan är nu borta, som en följd av det intensiva strandbetet. Uppe t.v. skogslüst (foto: Rune Jakobsson) och t.h. lundstjärnblomma (Juha Ilkka). Längst t.h. en bild från juni 2019 som påvisar markerosion och en påtaglig brist på skydd för skärgårdsfåglarnas boplatser (foto: Ralf Wistbacka).

och berodde på att fiskmåsar, dvärgmåsar och silvertärnor minskat markant. Den största nedgången stod fiskmåsen för (1 125 par). I fråga om alkorna beror nedgången på att tobisgrisslan minskat och antalet par av alkor och måsfåglar var på den lägsta nivå som noterats sedan uppföljningen inleddes.

Förekomsten av hotade arter 2019

Läget för merparten av de hotade arterna var oförändrat 2013–2019. Bläsand (VU), stjärtand (VU), åрта (VU), brunand (CR), bergand (EN), ejder (EN), sothöna (EN) och brushane (CR) är sällsynta eller helt försvunna. Nedgången för arter som skratmåsar (VU) och silltrut (EN) föreföll ha stannat av och det är möjligt att bestånden

börjat stabilisera sig på en rimlig nivå. Gråtrut (VU) och havstrut (VU) har än så länge rätt starka bestånd i Österbotten men en nedgång kan mycket väl bli fallet även här, allteftersom det totala beståndet minskar.

Svårtans (VU) nedgång har varit mycket drastisk och den har i praktiken försvunnit helt. Det ser också bekymmersamt ut för vigg (EN), roskarl (EN) och tobisgrissla (VU). Enligt den nya bedömningen av hotgraden är småskrake, storskrake och rödbena nu endast nära hotade (NT). Beståndsutvecklingen för småskrake och rödbena i Larsmo är dock fortsatt negativ.

Häckningsmiljöerna för mosnäppa (EN) och sydlig kärnsnäppa (EN) håller dock på att förbättras. Då strandbete inletts på södra delen av Rönnskäret våren 2016 och på Bastugrundet-Remsan 2018 finns det nu omfattande strandbete på 7 holmar i den södra skärgården. Problemet är att ovannämnda vadare är så fåtaliga att nykolonisation knappast sker. Storspoven verkar hålla ställningarna men merparten av beståndet häckar i alltmer likformade jordbruksområden där storspovens häckningsmöjligheter kraftigt försämrats.

Referenser

- Anon., 2015a. Inventeringar av fågelskärgården i Jakobstad skärgård år 2015. — Jakobstadsnejdens Natur r.f. (opublicerad rapport).
- Anon., 2015b. Inventeringar av fågelskärgården i Torsö skärgård år 2015. — Jakobstadsnejdens Natur r.f. (opublicerad rapport).
- Anon., 2016. Luodon- ja Öjanjärven linnusto 2016. — BirdLife Mellersta Österbotten r.f. (opublicerad rapport).
- Granholm, B., Jakobsson, R. & Wistbacka, R. 2016. Inventering av 73 fågelskär i Larsmo skärgård 2016 samt utvärdering av förekomsten hos svärta, gråhakedopping, kustlabbb, knölsvan och sångsvan i hela skärgården. — Jakobstadsnejdens Natur r.f. (opublicerad rapport).
- Hildén, O. 1994: Diurnal rhythm of colony attendance and optimal census time for the Black Guillemot (*Cepphus grylle*) in the Baltic Sea. — *Ornis Fennica* 71: 61–67.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (red.) 2019. [Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja 2019](#). — Miljöministeriet & Finlands miljöcentral. Helsingfors. 704 s.
- Jakobsson, R. & Wistbacka, R. 2015. Fågelfaunan i Larsmo skärgård 1990–2013. — Jakobstadsnejdens Natur r.f. (opublicerad rapport).
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. — Helsingin Yliopiston eläinmuseo, Helsingfors.
- Wistbacka, R., Hario, M., Isakson, E. & Reunanen, P. 2018. Inventering av fågelfaunan på Valsörarna sommaren 2018. — Ostrobothnia Australis r.f. (opublicerad rapport).